

ڪورونا وائرس وبائي مرض جهڙي صورتحال غلط ڄاڻ، افواهه ۽ ڪوڙين خبرن سبب معاشرتي ڏڦيڙ جو سبب بڻجي سگهي ٿي. جيئن پاڪستان ۾ ڊينگي بخار، ٻوڏ ۽ زلزلن سبب ٿيندڙ نقصان قومي سطح تي ڏٺو ويو آهي. وبا ڦهلائڻ سان گڏ ڏسڻ ۾ اچي ٿو ته ڪوڙيون خبرون، ڪهاڻيون ۽ غلط افواهه ڦهلائي رهيا آهن، جنهن سبب معاشرو بدامنيءَ جو شڪار ٿي رهيو آهي. ان تصديق ٿيل ڄاڻ جو ڦهلائڻ معاشرتي ڏڦيڙ جو سبب بڻجي سگهي ٿو.

اهڙي صورتحال کي نظر ۾ رکندي اڪائونٽبليٽي لپ پاڪستان (آي ايل پي) يورپي يونين جي مالي تعاون ۽ دي ايشيا فائونڊيشن (ٽي آي ايف) پاڪستان جي فني تعاون سان ڪورونا وائرس سڀو ايڪٽس مهم (سي سي سي) شروع ڪئي آهي. ان مهم ذريعي غلط افواهه کي ختم ڪيو وڃي ٿو، باقاعديءَ سان حقيقتن جي ڄاڻ پڙتال، ڊيٽا جي ترڪيب سازي، ۽ هر هفتي معلوماتي بليٽن تيار ڪرڻ لاءِ ورڇوئل فورمز طلب ڪيا ويندا آهن. ان بليٽن ۾ اهم حڪومتي فيصلن، ڏسجنڊڙ مواد، ڪميونٽي جي راڻن، افواهه کي درست معلومات ذريعي ظاهر ڪرڻ، درست خدشن، ۽ صحت ۽ ٻين معاملن بابت مقامي سطح تي آئندڙ سوالن کي به شامل ڪيو وڃي ٿو. ان جو مقصد پاڪستان ۾ موجود ڪمزور طبقن يعني اقليتن، مذهبي اقليتن، مهاجرن، اسمگلنگ جو نشانو بڻجنڊڙ فردن، قيدين، عورتن، بي گهر ماڻهن، ٽرانسجينڊر فردن، معذور ماڻهن، تشدد جو نشانو بڻجنڊڙ ماڻهن ۽ ٻين پنٽي پيلن خاص طور تي خيبر پختونخواهه ۽ سنڌ جي پنٽي پيل طبقن ۾ شعور کي فروغ ڏيڻ آهي. ان هفتيوار بليٽن جو انگريزي، سنڌي ۽ پشتو (آڊيو) ۾ ترجمو به ڪيو ويندو آهي. ان بليٽن کي سڀني اسٽيڪ هولڊرز، مقامي حڪومتي سرواڻن، ميڊيا، ليگل ايڊ سينٽرز، ڪميونٽي ريڊيو، لرننگ سينٽرز، سول سوسائٽي تنظيم، ۽ هيومنيتيرين نيٽ ورڪس سان گڏ آن لائين ۽ آف لائين ذريعن سان به شيئر ڪيو وڃي ٿو. انهن کي اڪائونٽبليٽي لپ جي ويب، ۽ سوشل ميڊيا پيجز سان گڏوگڏ وسيع ريڊيو چينلز تي مقامي ٻولين ۾ به نشر ڪيو وڃي ٿو.

پاڪستان ۾ COVID-19 جي موجوده صورتحال

مڪمل وصولي
531,840

مڪمل موت
12,527

مڪمل فعال ڪيس
24,139

مڪمل تصديق ٿيل ڪيس
568,506

ريڪوريز	موت	تصديق ٿيل ڪيس	فعال ڪيس	صوبو
238030	4267	225039	12745	سنڌ
153924	5166	166242	7152	پنجاب
66391	2020	70493	2082	ڪي پي ڪي
41139	488	43145	1518	اسلام آباد
8865	285	9673	523	ڪاشمي
18675	199	18967	93	بلوچستان
4816	102	4947	29	گليگت بالٽيسن

ذريعو: <http://covid.gov.pk/stats/pakistan>

يورپيئن يونين جي مالي
تعاون سان

accountabilitylab
PAKISTAN

The Asia Foundation

هن اشاعتي مواد کي يورپيئن يونين جي مالي تعاون کان ممڪن بڻايو ويو آهي جيئن هن جي مندرجات کي ذمه داري مڪمل طور پر اڪائونٽبليٽي لپ پاڪستان جي ذمي آهي. ۽ ضروري نه آهي ته يورپيئن يونين هن ۾ پيش ڪيا ويا خيالات کان متفق هجن

حقيقت

افواهه

ڪورونا وائرس ڦهلجڻ سبب ڪجهه غلط افواهه گذريل ڪجهه مهينن کان ملڪي، قومي ۽ بين الاقوامي سطح تي ڦهلجي رهيا آهن.

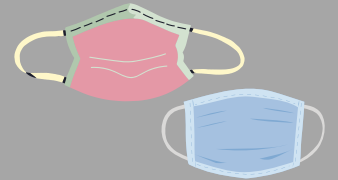
ماءُ ٿيڻ جي خواهشمند عورتن لاءِ ڪوڊ وئڪسين لڳرائڻ غير محفوظ آهي.

افواهه

اهڙيون عورتون جيڪي مستقبل ۾ ماءُ ٿيڻ جي خواهش رکن ٿيون انهن لاءِ ڪوڊ وئڪسين لڳرائڻ محفوظ آهي. ماهرن مطابق اهڙيون عورتون جيڪي مستقبل ۾ هڪ يا هڪ کان وڌيڪ دفعا ڳورھاري ٿيڻ گهرن ٿيون، انهن لاءِ ڪوڊ وئڪسين لڳرائڻ ۾ ڪابه جهل پل نه آهي ۽ اهو مڪمل طور تي محفوظ آهي. سائنسدان هر وئڪسين جي تياريءَ دوران ۽ انڪاپوءِ به ڪيترن سالن تائين ان جي هائيڪار اثرن بابت ڄاڻ ڪندا رهندا آهن. ڪوڊ وئڪسين بابت تحقيق اڃان به جاري آهي ۽ ايندڙ ڪيترن ئي سالن تائين جاري رهندي. اهڙو ڪو ثبوت سامهون نه آيو آهي ته ڪوڊ وئڪسين جي نتيجي ۾ ٺهندڙ اينٽي باڊيز مان حمل ٿيڻ ۾ ڪا رٿاڪ ايندي هجي يا ڪا به وئڪسين توليدي صحت تي اثر انداز ٿيندي هجي.

حقيقت

سي ڊي سي جي نئين تحقيق ته ڊبل ماسڪ پائڻ سان ڪوڊ وئڪسين جو خطرو گهٽجي وڃي ٿو.

دي يو ايس سينٽرز فار ڊيزيز ڪنٽرول اينڊ پريوئنشن (سي ڊي سي) جي هڪ نئين تحقيق مان خبر پئي آهي ته منهن تي ڪپڙي جي ماسڪ مٿان سرجيڪل ماسڪ پائڻ سان، جنهن کي ڊبل ماسڪنگ چيو وڃي ٿو، ڪوڊ وئڪسين جو خطرو گهٽجي وڃي ٿو. جيتوڻيڪ آمريڪا جي هڪ معروف وبائي بيمارين جي ماهر ڊاڪٽر اينٿوني فوسيءَ اڳ ۾ ئي عوام کي ڊبل ماسڪنگ اختيار ڪرڻ جي اپيل ڪئي هئي پر اها پهرين تحقيق آهي جنهن کي سي ڊي سي قبوليت جي سَنَدَ بخشي آهي. سي ڊي سي جي تحقيق ۾ ٻڌايو ويو آهي ته سڀ کان محفوظ ماسڪ اهو آهي جيڪو چهرې جي اندر هوا جو گذر نه ٿيڻ ڏئي، اها به سفارش ڪئي وئي آهي ته ماسڪ کي چهرې جي وڌيڪ ويجهو ڪرڻ لاءِ ڪن جي ويجهو ٻڌي ڇڏيو وڃي.

(ذريعو - سي ڊي سي - دي گارڊين)

يورپيئن يونين جي مالي
تعاون سان

accountabilitylab
PAKISTAN

The Asia Foundation

هن اشاعتي مواد کي يورپيئن يونين جي مالي تعاون کان ممڪن بڻايو ويو آهي جيئن هن جي مندرجات کي ذمه داري مڪمل طور پر اڪائونٽيبلٽي لئب پاڪستان جي ذمي آهي. ۽ ضروري نه آهي ته يورپيئن يونين هن ۾ پيش ڪيا ويا خيالات کان متفق هجن

خيبر پختونخوا مي ٻي طبي عملے کي لئو کووڊ ويڪسين کي فراہمي آسان بنا دی گئی

خيبر پختونخواه ۾ کووڊ ويڪسين لڳرائڻ لاءِ طبي عملي پاران دلچسپي نه ڏيکارڻ کانپوءِ حڪومت ان عمل کي وڌيڪ تيز ڪرڻ جا طريقا ڳولهي رهي آهي. هيستائين 64 هزار رجسٽرڊ طبي عملي مان فقط 25 سيڪڙو عملو ويڪسين لڳرائي سگهيو آهي. نيشنل ڪمانڊ اينڊ ڪنٽرول سينٽر (اين سي او سي) جي هڪ ٽيم پشاور جي ٽيچنگ اسپتال جو دورو ڪيو ته جيئن وڌيڪ ويڪسين اچي سگهن ۽ 2 مهينن تائين جاري رهندڙ ان عمل ۾ 30 هزار کان وڌيڪ عملي جي فردن کي ويڪسين جو عمل يقيني بڻائي سگهجي. طبي عملي جا رڪن هاڻي ايس ايم ايس تي رجسٽريشن جي انتظار بدران براهه راست ڪال ڪري پنهنجي رجسٽريشن ڪرائي سگهن ٿا. صوبي ۾ ڪل 8 مرڪز پشاور، مردان، ابيٽ آباد، سوات، بنون، ڊيرا اسماعيل خان، ڪوهاٽ ۽ نوشهرو ۾ قائم ڪيا ويا آهن. پنهنجي ويڪسين لڳرائڻ جي تايخ ۽ گهريل مرڪز بابت ڄاڻڻ لاءِ طبي عملي جا رڪن يو آي اين نمبر 1166 تي ڪال ڪري معلومات حاصل ڪري سگهن ٿا. (ذريعو - روزاني ڊان)

جيڪڏهن اوهان کي لڳي ٿو ته اوهان يا اوهان جو ڪو ڄاڻ سڃاڻ وارو ڪرونا جو متاثر آهي ته اوهان ڏنل صوبائي سرڪاري هيلپ لائينز تي ڪال ڪري سگهو ٿا.

nhsrcofficial

جيڪڏهن توهان يا توهان جو ڪو سڃاڻپ وارو ڪرونا وائرس انفڪشن جو شڪار آهي ته اهڙي صورت ۾ ڇا ڪرڻ گهرجي.

گهبرايو نه

سرڪاري هيلپ لائين تي توهان مدد لاءِ ڪال ڪري سگهو ٿا

1166	فيدرل
1700	خيبر پختونخواه
0800 99 000	پنجاب
021-99204405 / 021-99203443	سنڌ
0334-9241133 / 081-9241133-22	بلوچستان

WhatsApp

MINISTRY OF NATIONAL HEALTH SERVICES REGULATIONS AND COORDINATION
GOVERNMENT OF PAKISTAN
www.nhsrcofficial.gov.pk

COVID 19
CORONAVIRUS
DISEASE

يورپيئن يونين جي مالي
تعاون سان

accountabilitylab
PAKISTAN

The Asia Foundation

هن اشاعتي مواد کي يورپيئن يونين جي مالي تعاون کان ممڪن بڻايو ويو آهي جيئن هن جي مندرجات کي ذمه داري مڪمل طور پر اڪائونٽيبلٽي لئب پاڪستان جي ذمي آهي. ۽ ضروري نه آهي ته يورپيئن يونين هن ۾ پيش ڪيا ويا خيالات کان متفق هجن

دي ڊرگ ريگيوليٽري اٿارٽي آف پاڪستان (ڊريپ) چيني ڪمپني ڪيسينو بايولوجڪس انڪ جي ڪوود وئڪسين جي پاڪستان ۾ هنگامي حالتن ۾ استعمال جي منظوري ڏني وئي آهي جنهن کانپوءِ وئڪسين جي سڀلاءِ ڪجهه هفتن ۾ شروع ٿي ويندي. هيءَ چوٿين وئڪسين آهي جنهن جي پاڪستان ۾ هنگامي حالتن ۾ استعمال جي منظوري ڏني وئي آهي. هيسيتائين چار وئڪسينز سائينو فارم (چين)، آڪسفورڊ آسٽرا زينيڪا (آمريڪا)، سپوٽنڪ-5 (روس) ۽ ڪيسينو بايو (چين) پاڪستان ۾ رجسٽرڊ ٿي چڪيون آهن.

هينڀون علامتون:

هينڀون شديد علامتون:

علامتون آهن پنهنجي ڊاڪٽر يا COVID-19 جيڪڏهن توهان وٽ ڪورونا وائرس هيلپ لائن سان رابطو ڪريو

1166

يورپيئن يونين جي مالي
تعاون سان

accountabilitylab
PAKISTAN

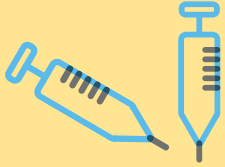

The Asia Foundation

هن اشاعتي مواد کي يورپيئن يونين جي مالي تعاون کان ممڪن بڻايو ويو آهي جيئن هن جي مندرجات کي ذمه داري مڪمل طور پر اڪائونٽيبلٽي لئب پاڪستان جي ذمي آهي. ۽ ضروري نه آهي ته يورپيئن يونين هن ۾ پيش ڪيا ويا خيالات کان متفق هجن

پاڪستان جي سڀني اهڙا شهري جن جون عمر 65 سال يا ان کان وڌيڪ هجن اُهي ڪوڊ وئڪسين لاءِ پنهنجي رجسٽريشن ڪرائي سگهن ٿا. جيڪڏهن توهان جي عمر ان درجي ۾ آهي ته توهان پنهنجو شناختي ڪارڊ نمبر 1166 تي ايس ايم ايس ڪري يا نادرا جي ويب سائيٽ تي وڃي پاڻ کي رجسٽر ڪرائي سگهو ٿا. جيئن ئي وئڪسين ايندي وئڪسينيشن سينٽرز ۽ تاريخن جي تفصيل ٻڌائي ويندي. (ذريعو - روزاني دان).

سنڌ حڪومت چين کان ڪوڊ وئڪسين جا 2 ڪروڙ وزن خريد ڪندي

سنڌ حڪومت چين کان ڪوڊ وئڪسين جا 2 ڪروڙ وزن خريد ڪندي ۽ روايتي چيني دوائن جي تربيت لاءِ ڊاڪٽر ۽ دواسازي جو عملو چين ويندو. چيني قونصل جنرل سنڌ جي صوبائي وزير کي طبي ٽيڪنالاجي فراهم ڪرڻ جي خاطري ڪرائي. سنڌ جي صحت کاتي مطابق ”وزير چين کان براهه راست وئڪسين خريد ڪرڻ لاءِ مرڪزي حڪومت کان اجازت لاءِ رابطي ۾ آهي. صوبي جي وئڪسين جي ڪل گهرج 2 ڪروڙ وزن آهي ۽ اهو ضروري آهي ته ڪورونا وائرس کان صوبي کي محفوظ بڻائڻ لاءِ وئڪسين جي بنا رڪاوٽ سڀلاءِ جاري رهي. 13 فيبروري تائين صوبي ۾ قائم 12 مرڪزن ۾ 85 هزار طبي عملي جي رڪنن مان 32 سيڪڙو کي وئڪسين لڳي چڪي هئي. صوبي ۾ هيٺيان مرڪز قائم ٿيل آهن.

1. ميٽرنل ڄاڻڊ هيلٿ سينٽر، شهيد بينظير آباد

2. لياقت يونيورسٽي آف ميڊيڪل اينڊ هيلٿ سائنسز، ڄامشورو

3. سنڌ گورنمينٽ اسپتال، ڪورنگي نمبر

4. ٽڏو نالو اسپتال، ملير

5. ڏا ٽيونيورسٽي اسپتال - اوڃا ڪيمپس

6. ڊاٽو يونيورسٽي اسپتال - اوڃا ڪئمپس

7. آغا خان يونيورسٽي اسپتال

8. سنڌ گورنمينٽ قطر اسپتال، اورنگي

9. سنڌ گورنمينٽ اسپتال لياقت آباد

10. سنڌ گورنمينٽ اسپتال نيو ڪراچي

11. سنڌ گورنمينٽ چلڊرن اسپتال ناٿ ناظم آباد

12. جناح پوسٽ گريجوئيٽ ميڊيڪل سينٽر

(ذريعو - روزانه ڏان)

يورپيئن يونين جي مالي
تعاون سان

The Asia Foundation

هن اشاعتي مواد کي يورپيئن يونين جي مالي تعاون کان ممڪن بڻايو ويو آهي جيئن هن جي مندرجات کي ذمه داري مڪمل طور پر اڪائونٽيبلٽي لئب پاڪستان جي ذمي آهي. ۽ ضروري نه آهي ته يورپيئن يونين هن ۾ پيش ڪيا ويا خيالات کان متفق هجن

عورتن خلاف تشدد جي واقعن جي رپورٽ جاري

ملڪ ۾ ڪورونا وائرس سبب گهٽ شڪايتن باوجود جنوري کان **ڊسمبر 2020** جي دوران پاڪستان جي **25 ضلعن** مان عورتن تي تشدد جا **2297 واقعا** رپورٽ ڪيا ويا. جولاءِ جي مهيني ۾ تشدد جي واقعن ۾ گهٽتائي آئي پر سيپٽمبر ۾ ڪووڊ جي واقعا وڌڻ سان گڏ ئي عورتن تي تشدد جي واقعن ۾ به واڌارو ڏسڻ ۾ آيو. هي انگ اکر **عورت فائونڊيشن** ۽ ايس آي پي پي ڪي جي گڏيل سهڪار سان جاري ”جذبہ ڊيمو ڪريسي اينڊ امپاورڊ وومين يا جمهوريت ۽ بااختيار عورت“ پراجيڪٽ جي تحت جاري ڪيل رپورٽ ”ڪووڊ-19 جي دوران عورتن تي تشدد“ ۾ ڏنا ويا. هيءَ تحقيقي رپورٽ عورتن جي خلاف تشدد جي باري ۾ اخبارن ۾ شائع ٿيل واقعا، جن جي مقامي ٿاڻن مان تصديق ڪئي وئي، **14 واقعن** جي تجزيي ۽ عورتن بابت قائم صوبائي ڪمشنر جي **6 انٽرويو** کانپوءِ جاري ڪئي وئي.

رپورٽ مطابق عورتن تي تشدد جي ڪل واقعن مان **57 سيڪڙو پنجاب**، **27 سيڪڙو سنڌ**، **8 سيڪڙو خيبر پختونخواهه**، **6 سيڪڙو گلگت بلتستان** ۽ **2 سيڪڙو بلوچستان** مان رپورٽ ڪيا ويا.

سڀني صوبن مان **پنجاب** مان سڀ کان وڌيڪ قتل، جنسي ڏاڍائي، خودڪشي، تيزاب سان ساڙڻ، اغواءَ، گهريلو تشدد، ننڍي عمر ۽ زبردستي جي شادي، ڏاڇ ۽ وراثت کان محروم رکڻ جا واقعا سامهون آيا. **سنڌ** ۾ سڀ کان وڌيڪ **غيرت جي نالي تي قتل جا واقعا** سامهون آيا. اها ڳالهه به سامهون آئي ته تشدد جو شڪار عورتون **2 سالن کان وچولي عمر تائين** جون هيون جن ۾ معاشري جي سمورن طبقن جا فرد شامل هئا. تشدد جا واقعا **گهرن ۽ عوامي هنڌن ٻنهي جڳهن تي** واقع ٿيا. (ذريعو - روزاني ڊان)

عورتن تي تشدد جا ڪل واقعا

جنوري - ڊسمبر 2020

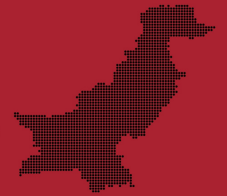

2,297

عورتن تي تشدد جا ڪل واقعا

25

ڪل ضلعا جن مان انگ اکر گڏ ڪيا ويا

جولاءِ

سڀ کان وڌيڪ واقعا جنهن مهيني ۾ ٿيا

صوبي وائيز واقعا

57 %	پنجاب
27 %	سنڌ
08 %	خيبر پختونخواهه
06 %	گلگت بلتستان
02 %	بلوچستان

ڪهڙي قسم جا واقعا رپورٽ ڪيا ويا؟

پنجاب

سنڌ

قتل، جنسي ڏاڍائي
خودڪشي
تيزاب گردي
اغواءَ
گهريلو تشدد
گهٽ عمر ۽ زبردستي جي شادي
ڏاڇ ۽ وراثت کان محرومي

غيرت جي نالي تي
قتل جا گهڻا واقعا.

Source: Dawn

يورپيئن يونين جي مالي
تعاون سان

accountabilitylab
PAKISTAN

The Asia Foundation

هن اشاعتي مواد کي يورپيئن يونين جي مالي تعاون کان ممڪن بڻايو ويو آهي جيئن هن جي مندرجات کي ذمه داري مڪمل طور پر اڪائونٽيبلٽي لئب پاڪستان جي ذمي آهي. ۽ ضروري نه آهي ته يورپيئن يونين هن ۾ پيش ڪيا ويا خيالات کان متفق هجن

مان پنهنجي ٽيسٽ ڪاٿان ڪرائي سگهان ٿي / سگهان ٿو؟

اسلام آباد	صحت جا قومي ادارا پارڪ روڊ ، چڪر شهزاد ، اسلام آباد
ڪراچي	آغا خان يونيورسٽي اسپتال ، اسٽيڊيم روڊ ، ڪراچي ، سنڌ
حيدرآباد	لياقت يونيورسٽي آف ميڊيڪل ۽ هيلٿ سائنسز (لمس) ، لبرٽي مارڪيٽ سرڪل ، ويجهو لياقت يونيورسٽي اسپتال ، حيدرآباد ، سنڌ
خيرپور	گمبٽ انسٽيٽيوٽ آف ميڊيڪل سائنسز ، گمبٽ ، خيرپور ، سنڌ
پشاور	حيات آباد ميڊيڪل ڪمپليڪس ، 4 فيز 4 حيات آباد ، پشاور ، ڪي پي ڪي
مردان	چغتائي ليڊ ويجهو الغيرز بينڪ ، مردان پوائنٽ ، شمسي روڊ ، مردان ، ڪي پي
هري پور	ايسلز ليڊز ، ٽي ايم اي پلازا دڪان نمبر 6 ، نزد گرلز ڊگري ڪاليج سرڪل روڊ هريپور ، ڪي پي ڪي
لاهور	شوڪت خانم ميموريل اسپتال ، 7 اي بلاڪ آر. 3 ايم اي جوهر ٿاڻون ، لاهور ، پنجاب
ملتان	نشتر اسپتال ، نشتر روڊ ، جسٽس حامد ڪالوني ، ملتان ، پنجاب
راولپنڊي	آرمي فورسز انسٽيٽيوٽ آف پيٿالاجي رينج روڊ ، سي ايم ايڇ ڪمپليڪس ، راولپنڊي ، پنجاب
کوئٽه	فاطمه جناح اسپتال بهاڊر آباد ، وحدت ڪالوني ، کوئٽه
مظفر آباد	عباس انسٽيٽيوٽ آف ميڊيڪل سائنسز (اي ايم ايس) امبور ، مظفر آباد ، آزاد ڪشمير
گلگت	ضلعي هيڊ ڪوارٽر اسپتال اسپتال روڊ ، گلگت ، جي بي

وڌيڪ شهرن جي ڳولا ڪريو COVID-19 صحت جو صلاحڪار پليٽ فارم

[COVID-19 Health Advisory Platform](#)

ذريعي
اسان جون باقاعده
اپڊيٽ حاصل ڪرڻ

1. اسان جو نمبر شامل ڪريو +92 60 080 6146 رابطي جي طور تي.
2. واٽسپس تي پيغام طور ”پاڪستان“ لفظ موڪليو.

يورپيئن يونين جي مالي
تعاون سان

accountabilitylab
PAKISTAN

The Asia Foundation

هن اشاعتي مواد کي يورپيئن يونين جي مالي تعاون کان ممڪن بڻايو ويو آهي جيئن هن جي مندرجات کي ذمه داري مڪمل طور پر اڪائونٽيبلٽي ليڊ پاڪستان جي ذمي آهي. ۽ ضروري نه آهي ته يورپيئن يونين هن ۾ پيش ڪيا ويا خيالات کان متفق هجن